

ščiti naj manjščine — pa naj si že bodo slovenske, nemške ali laške — na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem ali Primorskem. Le po tej poti pride se do sreče Avstrije».

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Ministri grof Thun, dr. Kaizl in Bärnreither so bili v soboto v Budapešti; razgovarjali so se z ogerskimi tovariši o avstro-ogerski pogodbi. — Pri občinskih dopolnilnih volitvah v III. razredu so zopet zmagali krščanski antisemiti. Zaman so se zvezali liberalci in Schönererjanci.

Štajarsko. Graska konjska železnica ali tramvaj je imela lani nad 90 tisoč gl. čistega dobička, in vendar so njeni služabniki sila slabo plačani, dasi se na dan trudijo po 14 do 16 ur. Ta železnica je namreč v židovskih rokah.

Koroško. Nemški «šulverein» deli po slov. krajih Judežev groše ter namerava blizu vrle slov. velikovške šole postaviti nemško učilnico, prav za prav mučilnico za slovenske otroke. — Celovška trgovinska šola je dobila že od ministerstva pravico javnosti.

Kranjsko. V petek sta «Slovenec» in «Slov. Narod» objavila pravne točke. — V Ljubljani se je ustanovila «Gospodarska zveza» za vse slov. pokrajine. — Vlada je že izvolila odbor, ki bo vodil zidanje nove višje gimnazije v Ljubljani.

Primorsko. «Šolski dom» začnejo zidati v Gorici. Goriški Slovenci so res občudovanja vredni, ker toliko žrtvujejo za svojo dečo. — Pri Sv. Jakobu v Trstu bodo po veliki noči spet uvedene slov. pridige.

Ogersko. Dne 15. marcija so slavili punt 48. leta. Madjari so si bili povsod navdušeni, ali preseneteni so vendar bili, ko so se jim pridružili socijalni demokratje, ki so na več krajih dobili prvo besedo ali pa so začeli krvavi pretep.

Vnanje države.

Rim. Oni dan se je sv. očetu poklonil bivši naš ministerski predsednik, grof Badeni, s svojo soprogo. — O jubileju so papežu Leonu XIII. častitali tudi laški katoliški časnikarji. Papež so jih lepo pohvalili ter jim priporočali, naj vedno složno delujejo.

Italijansko. O Crispijevih sleparijah razpravlja te dni parlament ali državni zbor. Crispi, bivši ministerski predsednik, ima dovolj krivic na svoji vesti, vendar pa ga večina parlamenta ne bo izročila sodišču. Vrana vrani očij ne izkljuje, framason framasonu tudi ne.

Francosko. Volitve v državni zbor bodo dne 8. maja. — Vlada je nekaj mornarice poklicala pod orožje. Ta mobilizacija je bojda samo za poskušnjo.

Nemško. Dotični odsek državnega zbora je v drugem branju sprejel predlog o povečanju vojne mornarice. Včeraj je o tem začela razpravljati poslanska zbornica. Predlog bo gotovo tudi tukaj vsprejet, ker je večina katoliškega centra zanj pridobljena. Radovedni smo, kaj bodo katoličani za to uslugo dobili.

Srbsko. Srbski kralj Aleksander je nekoliko zbolel, njegov oče Milan, zdaj najvišji poveljnik armade, pa dela proti Bolgariji zgago, da še utegne priti do vojske. Je-li Milan že pozabil, da je bil jeseni 1885 pri Slivnici od Bolgarov pošteno t-pen?

Turško. Razun Nemčije so se vse evropske velevalisti izrekle za to, naj postane grški princ Jurij guverner na Kreti. — Sultan je vendar enkrat iz grške Tesalije poklical nekaj vojakov in sicer jedno divizijo, ter jo poslal proti bolgarski meji.

Cerkvene zadeve.

Knezoškofu Jakobu v slovo!

(Iz Ljubljane, koncem svečana).

(Dalje.)

Odgoja naše mladine je zadnja leta prišla zelo že v roke redovnic. Upati smemo, da se ta vpliv še bolj razširi in utrdi v blagor našega mladega naraščaja. Pred vsem pa moramo skrbeti in delati na to, da se čim preje v dejanje izpremeni krasna ideja škofova: katoliška gimnazija v rokah očetov jezuitov.

Za vladanja knezoškofa dr. Missije so se tudi ljudski misijoni po deželi in v mestih pridno obhajali. Vodili so jih jezuitje in lazaristi. Kako blagodejno in mogočno je vplivalo to na prepod verskega mišljenja in življenja med narodom, vedo povedati duhovniki, ki so to skusili; upliv misijonov se kaže tudi v javnem političnem življenju.

Poudarjal sem že poprej, da se knezoškof dr. Missia odlikuje pred vsemi svojimi predniki na ljubljanski stolici zlasti s svojim pristnim dušnopastirskim delovanjem. Povo-dom kanoničnih vizitacij in za časa birmovanja je obiskal celo najskrajnejše, najtežje pristopne župnije na visokih hribih in tudi mnoge podružnice. Večkrat je po dvakrat na dan delil zakrament sv. birme in povsod sam pridigoval. Ni čuda, da se je včasih bolan samega truda in potovanja vrnil domov. A niti bolezen ga ni ovirala v tem uzornem dušnopastirskem delovanju. Udeleževal se je tudi rad raznih cerkvenih slovesnostij, katere so priredila semtertje katoliška društva. Kako blagodejen utis je naredilo to vselej na duhovnike in na ljudstvo, skušali smo v raznih priložnostih. Dá, knezoškof dr. Missia je bil ne le škof, temveč tudi prvi, neumorno delavni dušni pastir, vzgled vsem župnikom in kaplanom, kako se je treba nesebično požrtvovalno truditi v zveličanje duš. In uprav po tem delovanju svojem je postal on ljubljeneč kranjskega ljudstva, katero ga bo ohranilo v najblajšem, hvaležnem spominu!

III.

Leon XIII. poudarja zopet in zopet, da sedanji čas tirja od duhovnikov več nego je tirjal sploh kateri poprej. Treba je delovati ne le v cerkvi, temveč tudi zunaj nje. S tem se je naložilo duhovščini osodepolno breme, ker duhovnik, ki je po stanu svojem zavezan, da se posvetnemu hrupu odteguje, primoran je vsled neugodnih časovnih razmer podati se med ljudstvo, v hrupne zборе in tam braniti pravdo sv. cerkve in zatiranega ljudstva. Osodepolna naloga je to za vsakega duhovnika, sem rekel. Duhovnik ostane človek tudi kot duhovnik in v vsakdanjem posvetnem življenju in vrvenju, v katero se mora podajati, pripeti se lahko, da trpi njegov stanovski ugled, da si nakoplje celo mržnjo mnogih ljudij. Stvar je torej silno kočljiva, odijozna; a ni drugače, časa tok tirja sedaj od duhovščine tudi to hudo žrtev!

Ko je ubogo ljudstvo v gmočnem oziru zapuščeno tako rekoč od celega sveta in prepuščeno sebi in oderuhom na milost in nemilost, mora mu duhovnik tudi v telesnih stiskah pomagati in svetovati, kolikor more.

Po opominu in navodilu sv. očeta se je vnelo povsod po katoliškem svetu živahno delovanje duhovščine na socijalnem polju. Smelo pa trdim, da je malo škofij na svetu, kjer bi se krščansko-socijalno delovanje duhovščine tako hitro in tako močno razvilo in ukrepilo, nego ravno v naši ljubljanski škofiji. In vse to je del prevzvišene knezoškofa, kateremu so navodila Leonova sveta. Kako mogočno in obsirno se je ustanovila kat. organizacija na Kranjskem!

Podlago vsemu temu pa je postavil katoliški shod leta 1892., za katerega mora ves narod slovenski našemu vzornemu knezoškofu večno hvaležen biti! Kje bi mi Slovenci zdaj bili, kam bi že zašli na krivi poti, ko bi si pravočasno ne predrugačili svojih korakov!

V svrhu katoliško-narodne organizacije se je ustanovilo leta 1888. katoliško tiskovno društvo s katoliško tiskarno v Ljubljani. V njej se natiskuje cela vrsta raznih strogo katoliških časnikov in knjig. «Slovenec», «Domoljub», «Glasnik», «Venec», itd. nosijo zdrave ideje med ljudstvo.

Leta 1896. se je ustanovila tudi «Leonova družba», ki ima namen s svojim glasilom «Obzornikom» zbirati okoli sebe učeni slovenski svet. «Umetniško društvo» pospešuje domačo, zlasti cerkveno umetnost.

Za delavske stanove so se ustanovila mnoga delavska, rokodelska, obrtna, mladeniška, izobraževalna društva, ki varujejo svoje člane duševnega in gmočnega propada. Razven tega so se osnovali in se še snujejo kmetijske in obrtne zadruge, posojilnice, hranilnice, konsumna društva, itd. vse v blagor propadajočega ljudstva. Na zunaj pa družijo in veže vse dobromisleče katoliške može kranjsko katoliško politično društvo s središčem v Ljubljani, hkrati z raznimi drugimi političnimi društvi, ki so ustanovljena za posamne okraje.

Poleg teh novoustanovljenih društev pa so tudi vsa starejša dobrodelna društva, na pr. Vincencijeva družba, gospejino društvo itd. v svojem delokrogu kar najuspešnejše delovala.

To živahno in iskreno katoliško gibanje seveda ni ugajalo in še sedaj ne ugaja slovenskim naprednjakom, onim možem, ki nosijo sicer še slovensko ime, a so duha slovenskega že davno se znebili in sedaj le s tem hočejo naš narod osrečiti, da mu čim preje vcepijo tujega duha, ki pa je pristno slovenskemu naravnost nasproten, in zato zanj škodljiv ter naravnost poguben.

Knezoškof dr. Missia se je z vso energijo uprl takemu pačenju slovenskega ljudstva. Neustrašeno, ne glede niti na desno niti na levo je zasledoval svoj smoter, in duhovščina mu je stala zvesto ob strani. Za vsa ta blaga dela, za najboljše namene pa je žel apostolski mož z nasprotne strani le preganjanje, natolcevanje in najgrše psovanje. Pomislimo le nekaj let nazaj! Poglejmo v zadnje letnike «Slovenskega Naroda» in «Rodoljuba»! Koliko ostudnih psovov je padalo na njegovo vzvišeno osebo, kako grdo in odurno so se sumničala najblajša dela njegova, kako so se natolcevali njegovi dobrohotni nameni! A čemu bi odpiral iz nova rane, ki so se komaj zacelile? Zadosti naj bo, da sem na to le opozoril! S svojim višjim pastirjem je trpela tudi duhovščina. A z veseljem je trpela najhujše udarce, samo da je videla zmagojočo pošteno, sveto stvar. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Sadeži naših vrtov.

(Konec.)

Ker smo že pri tem, moramo reči, da najzgodnejše nam treba sejati seme za zeljne sadike (flance). Pri tem semenu posebno svarim, da se le iz zanesljivih rok kupuje, ako pa je doma pridelano, da se ne zamenja s semenom od repe, kateremu je za las podobno. Najbolje je vselej pri spravljaju tega in vseh podobnih si semen, na zavitek zapisati ime semena. Toliko vsled tega, ker je že mnogo gospodinj mesto zeljnih sadik, vsejalo — repo, kar je pač dvojna, prej omenjena škoda.

Poleg zeljnih sadik nam je tudi skrbeti za druge, zlasti peso, katere sadike se pozneje zasade kakor rob okoli kapusa in v jeseni prav izvrsten pridelek dajejo. Enako je s kolerabo, solato endivijo (katera se pa še le o Kresu seje, sicer raste le v vrh) in drugimi. Sploh je takim sadežem, ki se morajo presajati, vrt nekaka pestunja, v katerega rokah dospejo do moči, ki jo med drugim zelenjem potrebujejo.

Ako ni pravega prostora drugje, mora se tudi pa vrtu v kakem kotu odločiti graedic